

Relieken, een universeel en levend fenomeen

Wat is de kracht van relieken? Waarom worden ze gekoesterd en reizen mensen er duizenden kilometers voor? Van 12 oktober 2018 t/m 3 februari 2019 komen er meer dan honderd bijzondere relieken naar Utrecht voor de tentoonstelling *Relieken*. Museum Catharijneconvent is wereldwijd het eerste museum dat reliekverering laat zien als een universeel en levend fenomeen, cultuur en religie overstijgend. De tentoonstelling laat zien dat relieken meer zijn dan middeleeuws en katholiek: ze zijn ongekend populair en van iedereen.

De kracht van relieken

Te zien is een ongekende variëteit aan voorwerpen waar mensen kracht aan ontlenuen. Van een reliekhouder met een fragment van de doornenkroon van Christus, zemzem water uit Mekka tot een dertiende-eeuws beeld van een volgeling van de Boeddha waarin relieken bewaard worden. Ook komen er bijzondere relieken naar Utrecht die mensen dicht bij hun voorouders, belangrijke staatshoofden, historische helden of idolen brengen. Van schitterend tot onogelijk, van imponerend tot ontroerend. Het zijn relieken die voor miljoenen mensen een speciale betekenis hebben, waarvoor is gebeden vol passie, toewijding en bezieling.

Wat beweegt mensen?

Een belangrijke rol in de tentoonstelling is weggelegd voor immens populaire bedevaartsoorden als Lourdes in Frankrijk, de Gouden Rots in Myanmar, Santiago de Compostela in Spanje, Adam's Peak in Sri Lanka en de tombe van de profeet Mohammed in Medina. Wat beweegt pelgrims om zo dicht bij een reliek te willen komen? Over de eerste pelgrims naar het Heilig Land gaan verhalen dat ze letterlijk hun tanden in het kruis van Christus zetten om een splinter te bemachtigen. De jaarlijkse hadj naar Mekka levert intrigerende beelden op van een mensenmassa die zich verdringt rondom de Ka'ba. Relieken lijken te voorzien in een universele behoefte: een concreet aandenken aan een specifieke gebeurtenis, plaats of persoon bewaren en koesteren.

Bijzondere bruiklenen

De tentoongestelde relieken worden voor de gelegenheid uitgeleend door onder andere het Louvre in Parijs, de Khalili Collectie in Londen, het Museum voor Oost-Aziatische Kunst in Keulen, het Nationaal Museum van Wereldculturen, het Haags Historisch Museum en de Basiliek van Sint-Servaas in Maastricht. Een aantal hoogtepunten is vanzelfsprekend afkomstig uit de eigen collectie van Museum Catharijneconvent, zoals de hamer van Sint-Maarten en de wurgdoek van Cunera.

Persoonlijke relieken en verhalen

Veel mensen bewaren voorwerpen die herinneren aan een dierbare, een mooie plek of een gedenkwaardige gebeurtenis. Het zijn vaak schijnbaar alledaagse objecten die mensen koesteren als hun kostbaarste bezit en waar ze kracht uit putten. Een aantal van deze persoonlijke relieken maakt, samen met hun verhaal, deel uit van de tentoonstelling.

Publicatie en activiteitenprogramma

Bij de tentoonstelling komt een uitgebreid randprogramma, met onder andere lezingen, wandelingen, rondleidingen en workshops. Voor wie meer over relieken wil weten, verschijnt er bovendien een rijk geïllustreerde, verdiepende publicatie met inleidende

hoofdstukken door experts op het gebied van het christendom, het boeddhisme, de islam, architectuur en geestelijke pelgrimage.

Reeks over wereldreligies

De tentoonstelling *Relieken* vindt plaats in een tentoonstellingsreeks over wereldreligies. Op evenwichtige en respectvolle wijze presenteert het museum relieken uit verschillende tijden, culturen en religies naast elkaar. Museum Catharijneconvent is als Rijksmuseum voor christelijke kunst en cultuur de uitgelezen plek om deze bijzondere relieken onderdak te bieden. Aanleiding voor de tentoonstelling vormt het NWO VIDI-project *Mind over matter. Debates about Relics as sacred objects, c. 350 – c. 1150* van dr. Janneke Raaijmakers, verbonden aan het Departement Geschiedenis en Kunstgeschiedenis van de Universiteit Utrecht.

Relieken is mede mogelijk gemaakt door de BankGiro Loterij, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Van Baaren Stichting, VSB Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds en Fonds Catharijne Convent. Mediapartners zijn KRO-NCRV en Trouw.

Relieken is te zien van 12 oktober 2018 t/m 3 februari 2019.